

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. II. De extensione legis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

intentio legislatoris (quæ potissimum ex ratione motiva, propter quam lex fertur, colligi potest) observanda sunt in legis interpretatione *c. in his 15. de V. S. reg. ult. in 6.* cum intentio rectè dicatur anima legis. 2. Interpretanda sunt verba legis juxta communem, & usitatam, & propriam significationem, à qua recedendum non est, nisi ratio vel necessitas cogat, ad evitandum v. g. absurdum, antiquorum jurium correctionem, aut receptæ consuetudinis praxin &c. quarum correctiones odiosæ sunt, & ad verba nonnunquam improprandi cogunt. 3. Quæ generatim & indefinitè loquitur lex, generaliter etiam & universaliter intelligenda est, ut locum habeat in omnibus, quæ sub tali genere in propria verborum significatione continentur. (*ubi enim lex non distinguit, neque nos distinguere debemus*) nisi per legem priorē aut posteriorē in specie loquentem generalitas illa limitetur, aut casus aliquis in ea excipiatur. 4. Ita intelligenda sunt verba legis, ut lex non reddatur inutilis & otiosa, sed ut aliquid operetur & effectum aliquem habeat juxta *Gloss.* communiter receptam *in c. 2. §. fin. V. aliter facta de usu. in 6.* 5. In dubio explicari verba statuti debent, ut quantum fieri potest, salva eorum proprietate, à communi jure non recedatur (juxta *Gloss.* communiter receptam *in c. cum dilectus. 8. V. juri communi de consuet.*) & non sit explicatio illa contra stylum Curia Principalis in foro illo observandæ, aut contra consuetudinem communiter receptam *c. ex literis. 11. h. 1.* & hæc etiam clausulæ in statutis talibus & legibus sibi intelligi debent, quæ secun-

dum Jus commune, & stylum Curia, aut loci consuetudinem apponi solent *c. cum M. 9. h. 1.*

§. II.

De extensione legis.

Extensio legis duplex est, comprehensiva alia, sive inclusiva, quæ tamen minus propriè legis extensio dicitur, & aliud non est, quàm quod per eam dispositio, sive decisio legis transferatur ad alium casum aut Personam, non quidem sub verbis expressis legis clarè significatam, comprehensam tamen in mente legislatoris, ad quam in decisione legis præcipuè attendi debet: alia legis extensio, quæ propriè dicta est, dicitur extensiva, quando scilicet dispositio legis ad alium casum aut Personam, nec sub verbis legis, nec in mente legislatoris comprehensam, propter paritatem rationis extenditur, non quidem contra mentem legislatoris, sed præter aut ultra illam.

Illæ, comprehensiva scilicet extensio locum habet ob identitatem rationis, non tantum in materia favorabili, sed etiam odiosa pœnali, exorbitante & juris correctoria (rarius tamen, & non nisi urgente necessitate, ne absurdum admittatur) tam intra, quàm extra judicium; quia merito præsumi potest, legislatorem expressisse quidem aliquem casum E. G. alios tamen similes casus, in quibus omnino eadem ratio pugnat, & absque iniquitate & absurdo aliud dici non potest, pari modo decidendos in animo habuisse. Hæc verò merè extensiva propriè dicta extensio, extra judicium & in foro conscientia locum non habet (*neque enim*

enim *lex obligare potest in conscientia ad id, quod non praecepit*) nisi sit merè favorabilis materia (cum favores sint ampliandi juxta *regulam 15. in 6.*) aut agatur tantum de facultate agendi aliquid, vel de exceptione à legis obligatione, ubi propter paritatem rationis, praesertim si ea in lege exprella sit, extensio etiam proprie dicta fieri potest (argu. *c. inter cetera. 4. de rescript.*) nisi in speciali casu contrarium statutum esset.

§. III.

An Lex sive Constitutio extendatur ad praeterita?

Lex sive Constitutio, quae novum jus condit, sive de novo aliquid statuit ac disponit, ad praeterita, sive ea, quae jam facta sunt, non extenditur, sed futuris tantum negotiis formam modumque praescribit (*c. 7. & ult. h. t. ne detrimentum scil. ut ait Pontifex, ante prohibitionem ignorantes incurrant*) nisi in lege nominatim expressum sit, ut ad praeterita etiam extendatur, ut si nullam quidem faciat de praeteritis mentionem, sit tamen lex antiqui juris declarativa tantum, vel actus jam facti rescissiva tantum &c. In his enim casibus etiam ad praeterita extenditur, cum absoluta è penes legislatorem legitimum sit, ex justa causa non tantum taliter statuendi potestas, sed sit etiam potestas antiquum jus declarandi (*c. cum in. 5. de usu, juncta Glos. verb. post*) & actum merè quidem jure validum, contra tamen Canones prohibentes factum irritandi & rescindendi, praesertim ubi eadem ratio rescissionem praetoriorum contra jura prohibentia facto-

rum urget, quae urget nullitatem futurorum, quin etiam, quamvis lex juris novi constitutiva ad praeterita non extendatur, si absolute nec futurorum nec praetoriorum memor loquatur, & de ipso facto aut forma faciendi decernat, *c. ult. h. t.* si tamen disponat de executione aut ulteriore processu negotii cepti, tunc extenditur etiam ad praeterita nondum executioni mandata, modò eadem omnino vel major ita statuendi ratio reperiatur in praetorito arg. *clero. un. 4. de testa. juncta Glos. verb. deputatis.*

§. IV.

An statutum Superioris auctoritate confirmatum possit à statuentibus sine illius consensu tolli & revocari.

Duplex est confirmatio, essentialis alia & necessaria, alia accidentalis: essentialis sive necessaria confirmatio est, quae dat formam seu substantiam legi sive statuto, necessario scil. & essentialiter ad illius valorem requisita, quando inferiores scil. non habent per se ipsos, potestatem statuendi seu ferendi legem, quae vim obligandi habeat, nisi prius à Superiore confirmetur, vel quando Superior tale statutum confirmat cum clausula: *ex certa scientia, vel ex plenitudine potestatis*: aut cum clausulis omni contrario derogatoriis, &c. accidentalis verò confirmatio vocatur, quae non dat formam quidem & substantiam, ac Valorem legi seu statuto, quia inferiores per se ipsos habent vim statuta condendi, quae obligant, petitur tamen à Superiore & admittitur, ut

C 2

ma: